

*Bil je jezuit, matematik, kronolog in prvi pomembnejši astronom
med ljubljanskimi jezuitskimi profesorji.*

Andrej Kobav (Cerknica, 1593 – Trst, 1654)

Nižje šole je zaključil v Ljubljani leta 1608. Leta 1610 je bil sprejet v jezuitski red. Med letoma 1614 in 1624 je na univerzi v Gradcu najprej študiral filozofijo, nato pa poučeval matematiko, zadnja tri leta pod Kobenclovim rektoratom¹. V Gradcu je bil med najnadarjenejšimi študenti matematike pri slavnem Paulu Guldinu². Kasneje je v Ljubljani in Gradcu poučeval slovnico, klasične jezike, retoriko in matematiko. Vodil je tudi jezuitska kolegija v Judenburgu in v Šopronju (na današnji avstrijsko-madžarski meji). Nazadnje je živel v Trstu.

Na Dunaju je leta 1643 izdal knjigo *Vindiciae astronomicae theoreticae pro Dionysio cognomento Exiguo ... seu nato, mortuo redivivoque Iesu homini Deo ... vota dissertatio*. Gre za polemično astronomsko delo, v katerem je navedel Kopernika in Keplerja, Galileija pa je iz previdnosti raje izpustil. V knjigi so objavljeni datumi Kristusovega rojstva, smrti in vstajenja, ki jih je izračunal, in tabele o premakljivih cerkvenih praznikih za obdobje od Kristusovega rojstva do sredine 17. stoletja. Objavil je celo preračunane podatke o Sončevem mrku, ki naj bi nastopil ob Kristusovem križanju. Knjiga kaže na njegovo široko razgledanost v astronomiji, geografiji, zgodovini in teologiji in je pomembno delo o koledarju. Razen te knjige je objavil še nekaj razprav iz kronologije.

Kobav je Rimu poročal o graških opazovalnih meritvah kometa v dneh 28. in 29. 10. 1639, ko se je gibal iz ozvezdja Orion proti ozvezdju Veliki pes. Najbolj se je približal Zemlji dne 26. 10. 1639. Z Gradca so ga opazovali z 10-centimetrskim teleskopom. Narisal je tudi del navideznega tira kometa. Pri tem je ugotavljal, da o snovi kometa ni mogoče nič zanesljivega povedati. Kometi naj bi bili iz »švigajoče-bliskajoče« snovi, ki se giblje po vesolju.

Matematiko je v Gradcu približno v istem času poučeval tudi Primorec iz Vipavskega Križa, Andrej Cergol, rektor univerze pa je bil Notranjec, Rafael Kobencl, ki je bil med drugim tudi matematik. Tako sta bili astronomija in matematika na graški univerzi nekaj časa v slovenskih rokah.

Kranj – Zlato Polje, 12. julij 2018

Majo Prosen

---

¹ Jezuit Janez Rafael grof Kobencl (Cobenzl; 1570, Predjama, Notranjska–1627, Dunaj); poučeval je grščino, bil profesor filozofije in teologije na ljubljanskem kolegiju, rektor kolegijev v Celovcu in v Gradcu, umrl kot superijor profesor na Dunaju.

² Paul Guldin (1577, Mels–1643, Gradec), švicarski matematik in astronom; znan po Guldinovem pravilu za izračun površine in prostornine vrtenin, ki nastanejo z vrtenjem krivulje ali lika okrog opredeljene vrtilne osi.